



Jord- och skogsbruksministeriet

Hänv.: Er skrivelse 8.1.2018
MMM036:00/2016.

Såsom inbegärt utlåtande över ett utkast till en regeringsproposition med förslag till en lag om begränsning av odlingen av genetiskt modifierade organismer anför Statens ämbetsverk följande.

I lagen ska det föreskrivas om de nationella arrangemang som krävs för det nationella ikraftträdandet av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/412 om ändring av direktiv 2001/18/EG vad gäller medlemsstaternas möjlighet att begränsa eller förbjuda odling av genetiskt modifierade organismer inom sina territorier samt om tillsyn i samband med detta.

Genom lagen sätts de nationella arrangemangen i kraft för att det ska vara möjligt att begränsa eller förbjuda odling av genetiskt modifierade organismer i enlighet med direktivet. Finland är känt för att odla rena och hälsosamma livsmedel, varför odlingen av genetiskt modifierade organismer inte borde vara möjlig i landet. EU-direktiven har dock allmänt uppfattats som bindande för medlemsstaterna i det avseende att medlemsstaternas lagstiftning endast kan göra avvikelser och preciseringar inom ramen för det handlingsutrymme som direktiven medger. Med anledning härav torde det inte vara möjligt för Finland att inta ytterligare grunder för att begränsa eller förbjuda odling av genetiskt modifierade organismer än de som anges i lagförslaget 7 §.


Den föreslagna rikslagens tillämpning i landskapet Åland är beroende av fördelningen av lagstiftningsbehörigheten i självstyrelselagen för Åland. Enligt 18 § 15 och 10 punkterna i självstyrelselagen har landskapet lagstiftningsbehörighet i fråga om jord- och skogsbruk, styrning av lantbruksproduktionen samt natur- och miljövård. Själva gentekniken regleras både i landskapet och i riket i gentekniklagen (377/1995) och de författningar som utfärdats med stöd av den. Frågan om landskapets behörighet på området var föremål för ett utlåtande av Högsta domstolen 21.3.1996. I utlåtandet ansågs genteknik innebära ett djupgående ingrepp i den naturliga utvecklingen. Riket ansågs ha lagstiftningsbehörigheten på området, eftersom det gällde omständigheter som förutsatte en särskild naturvetenskaplig sakkunskap av tillsynsmyndigheterna och som på ett vittgående eller svåröverskådligt sätt kunde påverka miljön och hälsan både i landskapet och utanför landskapet. Republikens president förordnade på dessa grunder landskapslagen om genteknik att förfalla.

Å andra sidan konstateras att Högsta domstolen 19.6.2012 avgav ett utlåtande över Ålands lagtings beslut 14.3.2012 om antagande av landskapslag om produktion av

genetiskt modifierade växter. Landskapslagen hade som syfte att hindra spridning och inblandning av genetiskt modifierade grödor i andra grödor och biotoper samt att förebygga de ekonomiska skador som inblandningen kan orsaka. Landskapslagen gällde inte frågor av den natur som regleras i gentekniklagen, utan tog enbart sikte på att reglera produktionen av genetiskt modifierade växter. Högsta domstolen ansåg att den omständigheten att genteknik anses höra till rikets lagstiftningsbehörighet inte ställer hinder för att reglera produktionen av genetiskt modifierade växter i landskapslagstiftning. Regleringen ansågs till sin natur klart höra till landskapets lagstiftningsbehörighet. Hinder för att landskapslagen skulle träda i kraft förelåg inte.

Med hänvisning till beskrivningen ovan kan det ifrågasättas om den nu aktuella rikslagen är att hänföra till rikets lagstiftningsbehörighet och således överhuvudtaget blir tillämplig på Åland. Beträffande myndigheternas befogenheter konstateras att förvaltningsbehörigheten enligt 23 och 30 § i självstyrelselagen följer lagstiftningsbehörigheten, om undantag för detta inte för någon förvaltningsuppgifts del anges i självstyrelselagen. Detta innebär att den som har rätt att lagstifta om en viss angelägenhet även ansvarar för handläggningen av uppgifterna. Särskilda förvaltningsbestämmelser har därtill intagits i självstyrelselagens 9a kap. beträffande ärenden som gäller Europeiska unionen.

L a n d s h ö v d i n g



Peter Lindbäck

Förvaltningschef



Rainer Åkerblom